

FÉLELEMOSZLATÓ NAGY ÖRÖM

Lk 2,8–11

A karácsonyi történetben a központi helyet az öröm foglalja el. A nagy öröm, amit Jézus születése jelentett és jelent a világnak. De az öröm mellett ott a félelem is: a Jézus születésekor örvendező pásztorokon először „nagy félelem vett erőt” – olvashattuk –, de félelmüket eloszlatta az angyali szózat: „Ne féljetek, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városában.” A bibliai történet mintegy előképe a mindenkori karácsonyoknak. Mert minden karácsony elhozta a nagy örömet, de többé-kevésbé ott lapult mellette a félelem is.

Ennek igazolására nem kell túl messzire menni a történelemben. Elég, ha egy emberöltőnyi időre tekintünk vissza, hogy megértsük állításom igazát. A szovjet csapatok 1944 karácsonyán körülvették Budapestet, s megkezdődött a magyar főváros ostroma. Az író, Fekete István december 25-én a következőket vetette papírra naplójában: „Karácsony első napja. Soha ilyen karácsonyt! Szólnak az ágyúk, kerepelnek a géppuskák, és a harcok – állítólag – már a hűvösvölgyi hadapród-iskolánál folynak... Karácsony napja van. Békeség a földön az embereknek. ...Ágyúszó hörög a budai dombok felett.” Igen, 57 évvel ezelőtt, Budapesten ágyúdörgés nyomta el az angyalok örömszózatát, s a háború okozta félelem megülte az emberi szíveket.

Jöjjünk kicsit közelebb, fordítsunk néhány lapot a karácsonyi történelemkönyvben. 1956-ot írtak: a térdrekényszerített magyar nép vérbefojtott szabadságharcát siratta, s a szörnyű megtorlás, a kivégzések borzalma karácsonyi öröm helyett rettegést és félelmet szült a lelkekben. Márai Sándor költő, ha nem is örömet, de bátorságot, hitet és reményt próbált önteni a fájdalommal és félelemmel csordultig telt szívekbe, Mennyből az angyal menj sietve című szívbemarkoló versével: „Az üszkös, fagyos Budapestre. / Oda, ahol az orosz tankok / Között hallgatnak a harangok. / Ahol nem csillog a karácsony, / Nincsen aranydió a fákon, / Nincs más, csak fagy, didergés, éhség. / Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék. / Szólj hangosan az éjszakából: / Angyal, vigyél hírt a csodáról. /.../ Angyal, vidd meg a hírt az égből, / Mindig új élet lesz a vérből. / Találkoztak ők már néhányszor / – a gyermek, a szamár, a pásztor - / Az alomban, a jászol mellett, / Ha az Élet elevent ellett, / A Csodát most is ők vigyázzák, / Leheletükkel állnak strázsát, / Mert Csillag ég, hasad a hajnal, / Mondd meg nekik - / mennyből az angyal.”

Az angyal eljött azután is minden évben, hozta a nagy örömet, de az örömbe mindig félelem is vegyült. Gondoljunk a letűnt rendszerre, amikor az új heródesek parancsa miatt karácsonyt nem ünnepelhettük szabadon, amikor az angyalt télapóvá, a karácsonyfát télifává fokozták le, s már ezek a fogalmak is a félelem hidegét árasztották, az öröm melegére sóvárgó szí-

vünkbe. Gondoljunk 1989-re, a 13 évvel ezelőtti eseményekre. Akkor lerázta a félelem fagyos láncait a karácsonyi öröm, szabadon szárnyalt ugyan az angyali szózat, de hány emberi életbe, mennyi drága vérbe került mindez, hogy féltünk és rettegtünk látva a szabadság „szülési fájdalmait”! És ma? Karácsonyi örömünk fényét ma is elhomályosítja a félelem. Mert gaz, elvakult terroristák oltják ki mosolyogva emberi életek ezreit, okoznak tetemes károkat anyagi értékekben. Sok helyen ma sem pihennek a fegyverek, a pusztulás, a szenvedés, a gyász, a fájdalom, a szegénység és nyomor fagyos kézzel szorongatja az öröme teremtett emberi szíveket! Félelmet és rettegést szül a tébolyult nacionalizmus, nemzetgyűlölet, mely lábbal tiporja legegységesebb emberi jogainkat, szánkra szeretné forrasztani édes anyanyelvünk, Himnuszunk drága szavát! Igazat adhatunk a Krónika egyik újságírójának mindezek láttán: „A keresztény világ, amelyhez mi is tartozunk, először tartja meg az új évszázadban és évezredben a szeretet ünnepét. Kimagasló napok következnek, már abban a szomorú értelemben is, hogy ami idő az évszázadból eddig eltelt, a világban sem és itthon sem kimondottan a szeretet jelét viselte magán. Erőszak, viszályok, létgondok nyomasztják az embereket és a népeket. De nem szabad eltekintenünk a reményt ígérő folyamatoktól sem. És attól, hogy mindent megválthat a szeretet ősi, mindenható princípiuma”, elve. (Ágoston Hugó)

Bizony, az erőszak megszüntetéséhez, a gondok megoldásához, a félelem eloszlatásához és a karácsonyi öröm felragyogtatásához szeretetre van szükség emberi részről is. Isten nagy szeretetéből nagy örömet szerzett Jézus születésével, ami önmagában véve mindig valóban nagy, de azért nem Ő a felelős, hogy az ember gyarlóságával, gyűlöletével állandóan táplálja a félelem sötétjét, s keserűséggé, üroddé változtatja sok esetben az istenadta nagy örömet, nemcsak testvérei, de önmaga számára is!

Ha azt szeretnénk, hogy életünkben továbbtűnjön a félelem, és minden ember számára nagy örömet jelentsen a karácsony, akkor a karácsonyi, mese-szerű történetből át kell vállalnunk az angyalok szerepét, hozzáadva cselekvő szeretetünket Isten szüntelenül munkálkodó szeretetéhez. A hitben, hogy így egyszer valóra válhat a nagy örömről szóló, szép, karácsonyi rege, s a reményben, hogy: „Ha ez a szép rege / Igaz hitté válna, / Óh de nagy boldogság / Szállna a világra. / És a gyarló ember / Ember lenne újra, / Talizmánja lenne / A szomorú útra. / Golgota nem volna / Ez a földi élet, / Egy erő hatná át / A nagy mindenséget, / Nem volna más vallás, / Nem volna csak ennyi: / Imádni az Istent / És egymást szeretni... / Karácsonyi rege / Ha valóra válna, / Igazi boldogság / Szállna a világra...” (Ady Endre: Karácsony). Ámen.

KARÁCSONY: MINDENKI „NAGY ÖRÖME”

Lk 2,10 –11

Karácsonyt szép, igaz ünneppé az öröm teszi. Az Istentől ajándékba kapott „nagy öröm”, amelyet Ő, Jézussal, kétezer éve ajándékozott, ajándékoz nekünk, minden gyermekének, az egész emberiségnek. Nagy örömet ajándékozó szeretetével a mi édes Atyánk olyan, mint a gyermekének ragyogó karácsonyfával, pompás ajándékokkal örömet szerző drága szülő, édesanya, édesapa, azzal a különbséggel, hogy Ő, Jézusban, szeretetben, békességben, lelki örömet ajándékoz, s ajándéka mindenkié. „...Hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városában.” – szállt felénk az isteni ajándék érkezését hirdető angyali szózat, örömmüzenet.

S ezt az isteni ajándékot magukénak érezhetik, mondhatják dúsgazdagok és koldusszegények, egészségesek és betegek, élő szeretteik körében örvendezők és könnyes szemű, megtört szívű gyászolók. Magukénak mondhatják, érezhetik meghitt családi fészekben, meleg szobában ünneplők és didergő hajléktalanok, dúsan rakott asztal mellett dőzsölők, akiknek a lépes méz is keserű, és ínséges éhezők, akiknek a „kenyérhéj is karácsonyt jelent”. Szüleik gondoskodásának melegében sütkérező, ajándékoktól roskadozó, körülbástyázott karácsonyfa alatt vidáman játszadozó gyermekek és a szeretetlenség hidegében fagyoskodó, eldobott, kitaszított árvák, akiknek egy nyájas mosoly sem jut angyalfiaként. Magukénak érezhetik, mondhatják azok, akiknek csupa öröm az életük, de azok is, akiknek karácsony „nagy örömnél” nincsen egyebük. Karácsony nagy öröme mindenkié: Istennek egyetemes ajándéka. S azt senkitől senki és semmi el nem veheti, mert Isten adja, felbecsülhetetlen édesatyai szeretetéből. Egyedül az ember veheti, vetheti el önmagától, vetheti, hagyhatja ki életéből. S ahogy az embert ismerjük, ezt meg is teszi: önkezeivel veti el sok esetben magától legnagyobb, Istentől ajándékba kapott örömét. Elveti, mert megtéveszti, felborítja értékrendjét a világ: hamis csillogású, hiábavaló, a boldogság álarcát hordozó, de a legtöbbször boldogtalanságot rejtő örömeivel.

Ennek következtében, sajnos, szomorúan kell megállapítanunk, hogy a harmadik évezred elején „elüzletiesedett” maga a karácsony is. Ez ellen emelt szót II. János Pál pápa advent negyedik vasárnapján, a Szent Péter bazilika erkélyéről elhangzott karácsonyi üzenetében. „A betlehemi jászol egyszerűsége éles ellentétben áll azzal a karácsonyképpel, amelyet manapság a reklámok sugallnak az embereknek. A fogyasztói szemlélet veszélybe sodorja a családtagok, illetve a közeli barátok megajándékozásának szép hagyományát, és az egész ünnep hitelességének eltűnésével fenyeget” – hangsúlyozta a katolikus egyházfő. Minek köszönhető ez az elüzletiesedés? – kérdezhetjük. Annak, hogy az ember, elvetve karácsony „nagy örömét”, azt a